i7

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
ОШОБЛУСУ
АЛАЙРАЙОНУ**

БУДАЛЫК АЙЫЛДЫК КЕЦЕШИ

**КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ
ОШСКАЯ ОБЛАСТЬ
АЛАЙСКИЙ РАЙОН**

БУДАЛЫКСКИЙ АЙЫЛНЫЙ КЕЦЕШ

БУДАЛЫК АЙЫЛДЫК КЕЦЕШИНИН 7 ЧАКЫРЫЛЫШЫНЫН КЕЗЕКСИЗ 6 ОТУРУМУНУН

№6/2 ТОКТОМУ

28.12.2021 **Кайнама айылы**

Будалык айыл аймагынын жергиликтуу жамаатынын типтуу уставын бекитуу жонунде

Будалык айыл аймагынын жергиликтуу жамаатынын типтуу уставы менен таанышып, Будалык айылдык кенетпи:

токтом кылат

1.Будалык айыл аймагынын жергиликтуу жамаатынын типтуу уставы бекитипсин (Устав толук тиркелет).

2.Бул уставдын так мыйзамдуу аткарылышын камсыз кылуу бардык депутаттардын, туруктуу комиссиялардын милдеттери экендиги белгиленсин.

3.Будалык айыл аймагынын жергиликтуу жамаатынын типтуу уставын Юстициядан кайра каттоодон еткеруу жагы жоопту катчы Ж.Осмоновага тапшырылсын.

4.Бул токтомду аткаруу Будалык айылдык кенешиннн туруктуу комиссияларына жана жоопту катчыга милдеттендирилсин.

Төрага **Арапбай уулу Улан**

Будалык айылдык кенешинин 7 чакырылышынын кезексиз 6-отурумунда 2021-жылдын 28-декабрында 6/2 токтому менен бектилди

Будалык айыл аймагынын
жергиликтуу жамаатынын

Типтуу уставы

1. **Жалпы жоболор**
11. **Жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдары жана жергиликтуу маанидеги маселелер**
111. **Жергиликтуу жамааттын жергиликтуу ез алдынча башкарууну жузоге ашырууга туз катышуу формалары**
IV. **Жергиликтуу жамааттын жергиликтуу маанидеги маселерди чечууге катышуусу**
V. **Жергиликтуу оз алдынча башкаруунун экономикалык негиздери**
VI. **Корутунду жоболор**

Жалпы жоболор

1.1. Будалык айыл аймагынын жергиликтуу жамаатынын Уставы - жергиликтуу жамааттын жыйындарында (чогулуштарында) же курутайларында талкуунун жыйынтыгы менен айылдык кенештин токтому аркылуу бекитилуучу, жергиликтуу жамааттын ич-ара жашоо-турмушун негизги эрежелерин жана принциптерин женге салуучу, жергиликтуу жамааттардын мучелерунун укуктарын жана милдеттерин кароочу, жергиликтуу жамааттардын бюджеттик процесстерге катышуусун кошкондо жергиликтуу маанидеги маселелерди жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдары менен женге салынбаган жергиликтуу ез алдьшча башкаруу ишинин башка маселелерин чечууде жергиликтуу жамааттын мучелерунун бири бири менен жана жергиликтуу жамааттын жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдары менен ез ара мамилелеринин тартирбин кароочу акт болуп саналат.

1.2. Ушул Устав Будалык айыл аймагында колдонулат жана ездерунун уюштуруу-укуктук турлеруне карабастан, айыл аймагында иштеп жаткан бардык юридикалык жактар, ошондой эле жеке жактар жана алардын бирикмелери учун милдеттуу болуп саналат.

2. Негизги тушунуктер жана терминдер

Ушул Уставда темендегу тушунуктер жана терминдер колдонулат:

жергиликтуу маанидеги маселелер – жергиликтуу ез алдынча башкаруу органы, ошондой эле ездерунун тузден туз эрктерин билдируу менен жергиликтуу жамааттын мучелеру чечуучу, айыл аймагынын калкынын жашоо-турмушун тузден туз камсыз кылуунун маселелери;

еткорулуп берилген мамлекеттик ыйгарым укуктар – мыйзамдын же келишимдин негизинде аткаруу учун жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдары тарабынан мамлекеттик органдарга еткерулуп берилген айрым мамлекеттик ыйгарым укуктар;

элдик демилгени жузего ашыруу боюнча демилгелуу топ – ушул Уставга ылайык элдик демилгени жузеге ашыруу боюнча ыктыярдуу негизде тузулген, 21 адамдан кем эмес курамдагы жергиликтуу жамааттын мучелеру;

айылдын артыкчылыктуу койгейлорун чечуу боюнча демилгелуу топ – айыл аймагында жашаган 7000 ден ашык жарандардын жалпы кызыкчылыктарынан улам жамааттын муктаждыгын (жергиликтуу маанидеги маселелерди) чогуу иликтеп жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдары менен биргеликте чечуу боюнча тузулген ыктыярдуу бирикме;

айылдык чогулушту жана КҮРҮлтайды етквруу боюнча демилгечи топ – Кыргыз Республикасынын мыйзам ченемдерине жана ушул Уставдын жоболоруна ылайык

айылдын чогулушун же курултайды откерууну демилгелеген, курамы 21 адамдан аз эмес жергиликтуу жамааттын мучелеру;

(Демилгечи топтордун мучвлврунун саны жергиликтуу жамааттардын жана жергиликтуу оз алдынча башкаруу органдарынын оз ыктыяры боюнча белгиленет);

жергиликтуу жамааттын курултайы – жалпы кызыкчылыктарды жараткан жергиликтуу жамааттын жашоо-турмушунун маанилуу маселелерин талкуулоо максатында айыл аймагынын (шаардын) жергиликтуу жамаатынын екулдерунун жыйыны;

жергиликтуу жамаат – жергиликтуу маанидеги маселелерди тузден-туз жана алар тарабынан тузулген жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдары тарабынан чечууге жалпы кызыкчылыктары менен бириккен тиешелуу айылдык аймактын (шаардын) аймагында туруктуу жаш~тан Кыргыз Республикасынын жарандары;

муниципалдык менчик – жергиликтуу ез алдынча башкаруунун киреше алуу булагы болуп саналган жана жергиликтуу ез алдынча башкаруунун иш-милдеттерин жузеге ашыруу учун зарыл болгон жергиликтуу оз алдьшча башкаруу органдарынын ээлик кылуусунда, пайдалануусунда, тескеесунде турган жергиликтуу жамааттын менчиги;

жергиликтуу (элдик) ченем чыгаруу демилгеси – сисжергиликтуу маанидеги маселелер боюнча ченемдик укуктук актылардын долбоорун (токтомдун долбоорун) иштеп чыгууга жана жергиликтуу кенештин кароосуна белгиленген тартипте киргизууге жергиликтуу жамааттын укугу; .

жарандардын чогулушу – бир кеченун, кварталдын же айылдын аймагында жашаган жарандардын жыйынында маселелерди талкуулоо жалу менен аларды чечууге, алар боюнча сунуштарды жана чечимдерди кабыл алууга жергиликтуу жамааттын тузден-туз катышуу формасы;

коомдук угуулар – жамааттын турмушунун маанилуу маселелери боюнча калктын пикирин иликтеп билууге, сунуштарды жана рекомендацияларды алууга, оптималдуу, таразаланган чечимдерди табууга калктын кызыкчылыгын эске алуу менен чечимдерди кабыл алуу учун жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдарынын демилгеси боюнча еткерулуучу, ачык талкуулоо формасындагы уюштурулган иш-чара;

жамаатын муктаждыгын чогуу иликтвв – маалыматтарды биргелешип жыйноо, аларды талдоо процесси жана калктын пикирлерин жана кызыкчылыктарын эске алуу менен ишти пландаштыруу.

3. Айылдык аймактын территориясы

3.1. Айылдык аймактын территориясы айылдык аймактын административдик-аймактык чек араларынын чектериндеги жерлерди езуне камтыйт.

3"2 Айылдык аймактын территориясы темендегу айылдарды езуне камтыйт:

Октябрь, Кайнама, Кара Суу, Кум Шоро, Тамга Терек, Оро-Дебе

4. Айылдык аймактын жергиликтуу жамааты

4.1. Жергиликтуу маанидеги маселелерди езунун жоопкерчилиги менен ез алдынча чечууге жалпы кызыкчылыктары менен бириккен, Будалык айылдык аймакта туруктуу жашашкан Кыргыз Республикасынын жарандары айылдык аймактын жергиликтуу жамаатын тузушет.

4.2. Жергиликтуу жамааттын 18 жаштан жогорку мучелеру жынысына, расасына, улутуна, тилине, тегине, мулктук жана кызматтык абалына, динге карата мамилесине, ынанымына, коомдук бирикмелерге жана саясий партияларга таандыктыгына карабастан тузден туз жана/же алар тузушкен жергиликтуу ез алдынча башкаруу органы аркылуу жергиликтуу ез алдынча башкарууну ишке ашырууга тен укуктуу.

4.3. Жергиликтуу жамаат езунун жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдары аркылуу эл аралык жана республикалык бирликтерге жана жергиликтуу жамааттардын ассоциацияларына кирууге укугу бар.

4.4. Жергиликтуу жамаат мыйзамдарга ылайык тарыхый, маданий, улуттук жана башка жергиликтуу салттарды жана езгечелуктерду чагылдырган расмий символдорду

белгилееге укутуу. Символдордун суреттеп баяндалышы жана аларды пайдалануунун тартиби айылдык кенештин токтому менен белгиленет.

5. Жергиликтуу жамааттын мучолугуно отуунун жана мучолугунон чыгуунун тартиби

5.1. Кыргыз Республикасынын жаранын Будалык айылдык аймактын жергиликтуу жамаатынын мучесу деп таануу учун негиз болуп Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартипте айылдык аймакта жашаган жери боюнча каттоодон етуу фактысы саналат.

5.2. Жергиликтуу жамааттын мучесу болуп эсептелбеген (каттоосу боюнча), бирок айылдык аймакта 1 жылдан ашуун жашаган Кыргыз Республикасынын жарандары, ошол жердин жергиликтуу ез алдынча башкаруунун екулчулуктуу органына шайланууга жана шайлоо укуктарын кошпогондо, жергиликтуу жамааттын мучелеру сыяктуу эле калган баардык укуктарга жана милдеттерге ээ.

5.2. Ушул Уставда жана Кыргыз Республикасынын башка мыйзамдарында каралган негиздерден тышкары, Кыргыз Республикасынын жаранын жергиликтуу жамааттын мучелугуне кируусуне кандайдыр-бир башка шарттарды белгилееге жол берилбейт.

5.4. Кыргыз Республикасынын жараны темонку учурда жергиликтуу жамааттын мучелугунен чыгат:

- ал Кыргыз Республикасынын жарандыгын жоготкондо;
- аны елду, дайынсыз жок болду деп таануу женунде соттун чечими мыйзамдуу кучуне киргенде;
- каза болгондо;
- айыл аймагынан сырткары туруктуу жашсо учун чыгып кеткенде.

6. Жергилюпуу жамааттын мучолорунун укукгары жана милдеттери

6.1. Жергиликтуу жамааттын мучелеру расасына, этностук тиешелуулугуне, динге болгон мамилесине карабастан, темендегу укуктарга ээ:

- жергиликтуу маанидеги маселелерди чечууге катышууга;
- Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартипте мамлекеттик органдарга жана жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдарына шайланууга жана шайлоого;
- жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдарында ез ишин профессионалдык негизде (муниципалдык кызматта) ишке ашырууга;
- мыйзамдарда жана ушул Уставда белгиленген тартипте айылдык кенештин токтомдорунун долбоорун демилгелее жана аларды айылдык кенештин кароосуна киргизуу учун демилгелуу топторду тузууге;
- жамааттын муктаждыгын иликтоеге жана аларды жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдары жана (же) мамлекеттик органдар менен бирдикте чечуу учун демилгеуу топторду тузууге;
- инвестицияларды тартуу жана жергиликтуу маанидеги маселелерди чечуу учун долбоордук документтерди иштеп чыгууга;

айыл екмотуне, айылдык кенешке, мамлекеттик органдардын аймактык белумчелеруне, уюмдарга, мекемелерге, ишканаларга жана алардын жетекчилерине жеке езу кайрылууга, ошондой эле сунуштар, арыздар жана даттануулар менен кошо жеке жана коллективдуу кайрылууларды женетууге;

- мамлекеттик сырларга тийиштиги бар маалыматтарды, ошондой эле купуя маалыматтарды (кызматтык сырларды) кошпогондо, мамлекеттик органдардын, жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдарынын, уюмдардын, мекемелердин жана ишканалардын карамагында турган маалыматтарды оозеки же жазуу турунде суратып алууга;

- жергиликтуу жамаатка, айыл екметунун башчысына, айылдык кнсштин терагасына жана депутаттарга алардын бир жылдагы (же жарым жылдагы) аткарган ишинин жыйынтыктары женунде маалымат беруу тууралуу жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдарына оозеки же жазуу турунде кайрылуу женетууге;

- жергиликтуу жамааттын мучелеру учун белгиленген женилдиктерден пайдаланууга;

- маалыматтарды эркин алууга (жетууге) жана жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдарынын кадимки иштее убактысында муниципалдык менчиктин мулкунун обьектилеринин реестиринин мазмуну менен таанышууга;

- айыл чарбасына жарактуу Мамлекеттик фондунун жерлерин, муниципалдык жерлерди жана муниципалдык менчикте турган башка мулктерду беруу боюнча , жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдары еткерген сатууларга (аукциондорго жана конкурстарга) катышууга;

- айылдык чогулуштарга, курултайларга, коомдук угууларга, айылдык кенештин ачык сессияларына жана айылдык кенештин туруктуу (убактылуу) комиссияларынын жыйналыштарына, жетекчилеринин макулдугу боюнча айыл екметунун, муниципалдык ишканалардын, мекемелердин жана уюмдардын чогулуштарына, жыйындарына катышууга, ал жерде ез пикирин ээн-эркин билдирууге жана жергиликтуу маанидеги маслелелер боюнча сунуш киргизууге;

- жамааттын башка мучелеру тарабынан коомдук тартипти, ушул Уставдын эрежелерин бузган учурда, алардан мыйзамдардын, ушул Уставдын аткарылышын, коомдук тартипти сактоону жана укук бузуларды токтотууну талап кылууга, керек болсо жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдарына жана укук коргоо органдарына кайрылууга;

- жамааттын жашоо шартын жакшыртуу максатында еткерулген коомдук пайдалуу, демеерчулук иш-чараларына (ашарларга, ишембиликтерге, демеерчулук акцияларына, иш-чарараларга, марафондорго) катышууга;

микрорайондордун, турак жай комплекстеринин, уй, кече, кварталдык комитеттеринин, жамааттардын (общиналар) кенештери жана комитеттери турунде аймактык коомдук ез алдынча башкарууну Кыргыз Республикасынын мыйзам ченемдерине карама-каршы келбеген формаларында тузууге;

- жаштар комитетин, аялдар кенешин, аксакалдар кенешин, ыктыярдуу элдик кошундарды, коомдук алдын алуу борборлорун (КААБ) жана башка коомдук уюмларды тузууге же аларга муче болуп кирууге;

- жергиликтуу бюджетги тузууге катышууга, ошондой эле жергиликтуу бюджеттен чыгымдалып жаткан каражаттар тууралуу, бюджеттик параметрлер, белгилуу бир каржылык мезгилге карата артыкчылыктар жана чечимдер женунде тушунуктуу жана женекейлетулген формада маалымат алууга (жарандык бюджет);

- ушул Уставда жана мыйзамдарда каралган тартипте жергиликтуу жамааттын мучелугунен ез эрки менен чыгууга;

- Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында жана ушул Уставда каралган башка укуктардан пайдаланууга;

Жергиликтуу ез алдынча башкарууну жузеге ашырууда, Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган учурларды кошпогондо, жергиликтуу жамааттын мучелерунун укуктарын чектееге жол берилбейт жана соттук тартипте даттанылышы мумкун.

6.2. Жергиликтуу жамааттын мучелеру расасына, этностук тиешелуулугуне, динге болгон мамилесине карабастан, темендегулерге милдеттуу:

- Кыргыз Республикасынын Конституциясын, мыйзамдарын жана башка ченемдик укуктук актыларын, ошондой эле ушул Уставды бекем сактоого;

- жергиликтуу жамааттын башка мучелерунун укуктарын жана эркиндиктерин урматтоого;

- жынысы, расасы, тили, майыптуулугу, этноско таандыктыгы, туткан дини, курагы, саясий же башка ынанымдары, билими, теги, мулктук же башка абалы, ошондой эле башка жагдайлары боюнча адамдарды басмырлоого жол бербеегe;

- этностук маанидеги койгейлерге етуп кетуу ыктымалы бар социалдык жана башка характердеги конфликтерди алдын алуу боюнча укук коргоо органдарына жана жергиликтуу бийликке кемек керсетууге;

- этностук жамааттардын маданиятынын езгечелуктеруне толеранттуу болууга;

- жаратылыш айлана-чойреге, осумдуктерге жана жаныбарларга аяр мамиле жасоого;

- муниципалдык менчикке аяр мамиле жасоого;

- калктуу конуштарда мал кармоодо айдоолорду майкандоого, талаадагы айыл чарба есумдуктерунун жыйналган тушумун керектоеден чыгаруу же жок кылуу, бак-даракларга зыян келтирууге жол бербееге, санигардыкеветеринардык жоболорду сактоого;

- мал жайууда малды Кыргыз Республикасынын «Жайыттар жженунде» мыйзамына ылайык жайытка чыгарууга, же атайын мал жайууга ылайык жерлерге жайууга;

- калктуу конуштун ичинде санитардык жоболорду сактоого жана таштандыларды атайын керсетулген жерлерге чыгарууга (мусорный ящиктерге);

- калктуу конуштардагы жалпы колдонуудагы жерлерде жургенде тазалыкты сактоого;

- таза сууну, суугат сууну колдонуу эрежелерин сактоого.

(Этникалык, географиялык, салттык жана башка взгочолукторуне ылайык жергиликтуу жамааттын мучолорунун укуктары жана милдеттери КР мыйзамдарына каршы келбеген шартта жергиликтуу жамааттын жана оз алдынча башкаруу органдарынын ыктыярына ылайык толукталышы Ђумкун).

7. Жергиликтуу ез алдьшча башкаруу жана аны ишке ашыруунун формалары

7.1. Жергиликтуу ез алдынча башкаруу -- жергиликтуу жамааттардын жергиликтуу маанидеги маселелерди ез кызыкчылыктарында жана ез жоопкерчилиги менен еэ алдынча чечуусунун Конституция менен кепилденген укугу жана чыныгы мумкунчулулугу.

7.2. Жергиликтуу ез алдынча башкаруу жергиликтуу жамааттардын жергиликтуу ез алдынча башкарууга екулчулуктуу жана туз катышуусу менен ишке ашырылат.

7.3. Жергиликтуу жамааттардын жергиликтуу ез алдынча башкарууга екулчулуктуу катышуусу айылдык кенеш аркылуу жузеге ашырылат.

7.4. Жергиликтуу жамааттардьш жергиликтуу ез алдынча башкарууга туз катышуусу темендегудей формада жузеге ашырылат:

- коомдук жана мамлекеттик турмуштун бардык маанилуу маслелелерин жана жергиликтуу маанидеги маслелелерди жергиликтуу жамааттын мучелерунун чогулуштарында, курултайларында, ошондой эле коомдук угууларда талкуулоо;

- жергиликтуу кенештердин депутаттарын шайлоолор;

- ченем чыгаруу демилгелерин кетеруу жана/же жергиликтуу маанидеги озгече маанилуу маселелер боюнча туз добуш берууге катышуу.

11. Жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдары жана жергиликтуу маанидеги маселелер

8. Жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдары

8.1. Будалык айылдык аймакгын (айыл екметунун, айылдык кенештин) жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдары ез ишин Кыргыз Республикасынын Конституциясынын, мыйзамдарынын, башка ченемдик укуктук актыпарынын, ушул Уставдын негизинде жалпы калктын атынан жузеге ашырат.

8.2. Жергиликтуу ез алдынча башкаруу органы мыйзамдардын аткарылышы боюнча мамлекеттин жана анын органдарынын алдында, ез иштеринин натыйжалары боюнча- жергиликтуу жамааттын алдында жоопкерчилик алып барат.

8.3. Жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдары Кыргыз Республикасынын Конституциясына, мыйзамдарына, башка ченемдик укуктук актыларына, ушул Уставга ылайык келбеген актыларцы чыгарууга, ошондой эле конституциялык тузулушке жана

улуттук коопсуздукка тузден-туз коркунуч келтирген аракеттерди жасоого, ошондой эле мамлекеттин аймактык бутундугун бузууга, улуттар аралык жана диний каршылашууну пропагандалоого жана тутандырууга укугу жок,

9. Айылдык кенеш

9.1. Будалык айылдык кенеши – мыйзамда белгиленген тартипте 4 жылдык моенетке тузулуучу, жергиликтуу вз алдынча башкаруунун екулчулуктуу органы.

9.2. Айылдык кенеш юридикалык жак болуп саналат жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдары менен анын компетенциясына киргизилген бардык маселелерди ез алдынча чечууге укуктуу.

9.3. Айылдык кенештин ишинин уюштуруучулук-укуктук формасынын негизи болуп анын сессиялары жана туруктуу (убактылуу) комиссияларынын жыйындары саналат. Сессияларды жана жыйындарды еткеруунун тартиби жана алардын мезгилдуулугу айыщдык кенештин регламентинде белгиленилет.

9.4. Айылдык кенештин сессиялары жана туруктуу (убактылуу) комиссияларынын жыйындары коомчулук учун ачык. Ар бир жаран айылдык кенештин регламентине ылайык сессияларга, жыйындарга катышууга укугу бар. Эгерде каралып жаткан маселе мыйзамдарга ылайык мамлекеттик сырга тийиштуу болсо, айылдык кенештин сессиясы жабык етет.

9.5. Айылдык кенеш сессиянын: жыйындын датасы жана кун тартиби женунде алдын ала жарандарга маалымдоого, алардын сессияга, жыйындарга киришине шарт тузууге, ошондой эле кабыл алынган чечимдер боюнча жергиликтуу жамаатты маалымдоого милдетуу,

9.6. Айылдык кенештин депутаты езунун шайлоочулары менен туруктуу байланыш тузууге, аларды айылдык кенештин иши жана шайлоочулардын суроо-талаптарынын аткарылышы тууралуу байма-бай маалымдап турууга милдеттуу. Депутат езуне келип тушкен сунуштарды, арыздарды жана даттанууларды кароого, айылдык кенештин дептутатынын ыйгарым укутарын аткарууга багытталган башка иштерди жузеге ашырууга милдеттуу.

9.7. Жергиликтуу кенештин депутаты мезгил-мезгили менен, бирок жылына бир жолудан кем эмес езунун иши жана айылдык кенештип иштери тууралуу шайлоочулардын алдында отчет берууге милдеттуу.

9.8. Депутаттын отчету шайлоочулардын талабы боюнча кайсы учурда гана болбосун еткерулууге тийиш.

9.9. Депутаттын отчету тийиштуу шайлоо округунун шайлоочуларынын жыйналыштарында же жергиликтуу жамааттын мучелерунун башка жыйындарында (чогулуштарында) еткорулот. Депутат ез отчетун еткеруунун убактысын жана ордун жергиликтуу кенешке жана жергиликтуу жамаатка маалымдайт.

9.10. Жергиликтуу кенеш жергиликтуу жамааттын алдында депутаттардын отчетторун еткеруунун болжолдуу моонетун аныктайт жана аларды отчет учун керектуу болгон маалымат беруучу материладар менен ез учурунда камсыз кылат.

9.11. Шайлоочулардын алдында депутаттардын отчетторун еткеруу менен байланышкан чыгымдар жергиликтуу бюджетте акча каражаты каралбаган, болбогон болсо, шайлоо фондуна топголгон жеке каражаттардын эсебинен жузеге ашырылат.

9.12. Айылдык кенештин депутаттарына ездерунун ыйгарым укуктарын жузеге ашырууга, шайлоочулардын алдында отчетторун даярдоого жана еткерууге айыл башчылары комек керсетет.

9.13. Айылдык кенештин депутаттарын шайлоону еткеруу тартиби, айылдык кенештин, анын туруктуу (убактылуу) комиссияларышш ишин уюштуруунун тартиби, депутаттын ыйгарым укуктары жана статусу, депутаттын шайлоочулар менен иштее тартиби «Жергиликтуу ез алдынча башкаруу женунде», «Жергиликтуу кенештердин депутаттарын шайлоо женунде», «Жергиликтуу кеиештердин депутаттарынын статусу жвнунде» Кыргыз Республикасыпын мыйзамдары менен белгенилет.

10. Айыл екмоту

10.1. Айылдык аймакта аткаруу бийилигин жузеге ашыруу учун айыл екмету иштейт.

10.2. Будалык айыл екмету юридикалык жак болуп саналат жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдары менен анын компетенциясына киргизилген бардык маселелерди ез алдынча чечууге укуктуу. Айыл екметунун ишин уюштуруунун тартиби, айыл екметунун компетенциясы, айыл екметунун башчысынын ыйгарым укуктары «Жергиликтуу ез алдынча башкаруу женундо» Кыргыз Респубпикасынын Мыйзамы жана ушул Устав менен белгиленилет.

10.3. Оз иши боюнча айып екмету айылдык кенешке, ал эми еткерулуп берилген ыйгарым укуктар боюнча - тийиштуу мамлекеттик органдарга отчет берет.

10.4. Айыл екмету айылдык кенештин депутаттарына ездерунун ыйгарым укуктарын жузеге ашырууга, айылдык кенештин сессияларын, туруктуу (убактылуу) комиссиялардын жыйналыштарын еткерууге, ошондой эле шайлоочулардын алдында отчетторун берууде комек керсегет.

10.5. Айыл екметунун кызмат адамдары жана аппаратынын кызматкерлери езунун иштерин Кыргыз Республикасынын мыйзамдырына ылайык жузеге ашырышат, муниципалдык кызматчылар болуп саналышат жана акы теленуучу башка иш менен алектенууге тийиш эмес. Муниципалдык кызматкер жетекчи менен макулдашуу боюнча мыйзамдарда тыюу салынбаган каражаттардан кошумча теленуучу тиешелуу кесиптик чейредегу билим беруу, эксперттик, илимий жана башка чыгармачылык иштер менен алектенууге укуктуу. Жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдарында партиялык уюмдарды, бирикмелерди жана кыймылдарды тузууге жол берилбейт.

11. Жергиликтуу маанидеги маселелер

Жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдары аймактын жашоо тиричилигин камсыз f кылуу системасынын иштешин уюшгуруу жана енуктуруу, социалдык-экономикалык пландаштыруу жана калкка социалдык жана маданий кызмат керсетуу учун «Жергиликтуу ез алдынча башкаруу женунде» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 18-беренесинде белгиленген жергиликтуу маанидеги маселелерди чечет.

Эскертуу: «Жергиликтуу оэ алдынча башкаруу жвнундв» КР Мыйзамынын 18-беренесинде белгиленген жергиликтуу маанидеги маселелер биротоло бутту деп эсептелбейт. Жергиликтуу жамааттар менен жергиликтуу оз алдынча башкаруу органдары мамлекеттик органдардын компетенциясына кирбеген жана КР мыйзамдарында карама-каршы келбеген шартта оздорунун географиялык, салттык, этностук, чек-аралык жана башка взгвчолукторуно байланыштуу жергиликтуу маанидеги кошумча маселелерди жергиликтуу жамааттын Уставында белгилввгв У"уктуу.

111. Жергиликтуу жамааттын жергиликтуу оз алдынча башкарууну жузоге ашырууга туз катышуу формалары

12. Жергиликтуу жамааттын курултайы

12.1. Жарандардын жыйындарында (чогулуштарында) жергиликтуу жамааттын екулдерунун ичинен шайланган курултайдын делегаттары жергиликтуу жамааттын мучелеру менен талкуулоону талап кылган жергиликтуу маанидеги маанилуу маселелер боюнча коллективдуу чечим кабыл алуу учун Кыргыз Республикасынын Президентинин 2001-жылдын 2-майындагы N 152 Жарлыгы менен бекитилген «Жергиликтуу жамааттын екулдерунун элдик курултайы женунде жободо» белгиленген тартипте айыл аймагында жергиликтуу жамааттын курултайы (мындан ары - курултай) чакырылат,

12.2 Курултай теменкулерду камтуу менен жергиликтуу жамааттардын турмуштук мааниге ээ болгон бардык маселелерин кароого укуктуу:

- жергиликтуу жамааттын Уставын кабыл алуу, ага езгертуу жана толуктоо киртизуу;

- енуктуруу программаларын жана плаидарын, ошону менен бирге жергиликтуу жамаат менен жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдарыньш биргелешкен аркеттер пландарын, аймактын социалдык-экономикалык енуктуруу жана жергиликтуу калкты социалдык коргоо программаларынын долбоорлорун (мындан ары– СЭ8П, БАП ж.б.);

- жергиликтуу жамааттардын аймагында езун-езу каржылоону, озун-езу камсыз кылууну, езун-езу женго салууну уюштуруунун негизги принциптерин жана эрежелерин бекитуу;

- жергиликтуу жамааттардын жергиликтуу бюджетин, ошондой эле бюджеттен тышкаркы каражаттарын тузуу, аткаруу жана пайдалануу;

- коомдук тартипти коргоо боюнча негизги эрежелерди жана иш-чараларды белгилео, майрамдарды, журуштерду жана диний ырым-жырымдарды, башка иш-чараларды уюштуруунун жергиликтуу жамаагтардын турмуш-тиричилигине таасир этиши мумкун болгон экологиялык жана санитардык талаптарды сактоо;

- езгече кырцаалдарда жана коомчулуктун таламында жергиликтуу жамааттардын кучун жана каражатын моблизациялоону талап кылган башка шарттарда жергиликтуу жамааттардын мучелерунун коомдук кызмат отешу боюнча милдеттуу нормаларды белгилее;

- Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына жана жергиликтуу жамааттардын Уставына каршы келбеген, жергиликтуу жамаатгардын турмуш-тиричилигине тиешеси бар башка маанилуу маселелерди кароо.

12.3. Курултайдын чечимдери сунуштама турунде болот жана айыл екметунун башчысынын катышуусу менен айылдык кенеште милдеттуу турде каралат. Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына жана ушул Уставга карама каршы келбеген жергиликтуу жамааттын курултайынын чечимдери айылдык кенеш жактыргандан кийин айыл аймагынын бардык жеринде аткаруу учун милдеттуу болуп саналат. Курултайды чакыруу, анын кун тартиби жана еткеруу датасы айылдык кенеш тарабынан кабыл алынат. Жергиликтуу жамааттын курултайын даярдоо жана еткеруу айыл екметуне жуктелет.

12.4. Курултайдын делегаттары жергиликтуу жамааттын мучелерунун санына жана айыл аймагынын езгечелуктеруне жараша айылдык кенеш тарабынан белгиленген екулчулуктун нормаларына ылайык, жергиликтуу жамааттьш мучелеру жашаган жери боюнча айыпдык жыйнальпитарда (чогулуштарда) шайланат.

Эгерде айыл аймагы бирден ашык калктуу пунктан турса, анда екулчулуктун нормасы ар бир айылдын калкынын пропорционалдык санынын екулчулугун эске алууга зарыл.

12.5. Кун тартибин керсетуу менен курултайды чакыруу демилгеси айылдык кенешке, айыл екметунун башчысына, жергиликтуу жамааттын демилгечи табуна тийиштуу болот.

12.6. Жергиликтуу жамааттын демилгечи тобунун демилгесинин негизинде курултайды чакыруудан баш тартуу сотка даттанылышы мумкун.

12.7. Курултайды чакырууну уюштуруунун, курулгайга целегаттарды шайлоонун тартиби, ошондой эле жергиликтуу жамааттын курултайынын ишин уюштуруунун тартиби Кыргыз Республикасынын Президентинин 2001-жылдын 2-майындагы N 152 Жарлыгы менен бекитилген «Жергиликтуу жамааттын екулдерунун элдик курултайы женунде» Жободо белгиленет.

13. Жергиликтуу жамааттын мучолорунун ченем чыгаруу (элдик) демилгеси

13.1. Жергиниктуу жамааттып мучелору жергиликтуу маанидеги маселелер боюнча ченем чыгаруу (элдик) демилге укугуна ээ. Жергиликтуу жамааттын мучелеру тарабынан ченем чыгаруу демилгеси тартибиндс ишгелип чыккан жана айылдык кенешке киргизилген токтомдун долбоору милдеттуу турде демилгечилердин жана башка кызыкдар тараптардын екулдерунун катышуусунда каралууга жатат.

13.2. Будалык айыл аймагында жашашкан жергиликтуу жамааттын 250 мучесу жергиликтуу ченем чыгаруу демилге укугуна ээ[1].

13.3. Ченем чыгаруу демилгесин ишке ашырууга чет элдик жарандар, мыйзам тартибинде аракетке жендемсуз деп таанылган, ошондой эле соттун екуму боюнча эркиндигинен ажыратылган жерде кармалган жарандар катыша албайт.

13.4. Элдик ченем чыгаруу демилгени ишке ашыруу Кыргыз Республикасынын бардык аймагында же айыл аймагында согуштук же озгече кырдаалдар киргизилген шарттарда жол берилбейт.

13.5. Ченем чыгаруу демилгеси иретинде Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына карама каршы келген айылдык кенештин токтомунун долбоорлору айылдык кенешке киргизилиши мумкун эмес.

14. Айылдык кенештин ченемдик укуктук актыларынын (токтомдордун) долбоорлорун демилгелво тартиби

14.1. Айылдык кенештин токтомунун долбоорун демилгелов жана киргизуу тууралуу сунуш менен чыккан жергиликтуу жамааттын мучелеру элдик демилгени ишке ашыруу учун курамы **9** адамдан кем эмес демилгелуу топту тузушет. Айыл аймагында жашап турган жана 18 жашка чыккан жергиликтуу жамааттын мучесу демилгелуу топтун мучесу боло алат *(Демилгелуу топтун мучолэрунун саны жергиликтуу жамааттар жана жергиликтуу оз алдынча башкаруу органдары ыктыяры менен белгиленет)*.

14.2. Демилгелуу топ айыпдык кенештин токтомунун долбоорун иштеп чыгуу жана аны айылдык кенешке киргизуу учун кол топтоо, аны айылдык кенеш караган учурда жергиликтуу жамааттын кызыкчылгын коргоо учун тузулет.

14.3. Демилгелуу топтун мучелеру темендегудей укуктарга ээ:

- айылдык кенештин токтомунун долбоорун иштеп чыгуу;
- токтомдун долбоорун айылдык кенешке киргизуу демилгесин колдоого кол топтоо;
- элдик демилгени ишке ашыруу боюнча мыйзамдуу жолдор жана каражаттар аркылуу маалыматтарда жайылтуу;

жыйналыштарда (чогулуштарда), курултайларда, коомдук угууларда жалпыга маалымдоо каражаттарышда, ошондой эле жарандардан кол топтоо учурунда айылдык кенешке токтомдун долбоорун киргизуу тууралуу сунуш учун угут иштерин жургузуу;

- мыйзамдарда тыюу салынбаган жана жергиликтуу маанидеги маселелер боюнча ченем чыгаруу (эпдик) демилге укугун ишке ашырууга багытталган башка аракеттерди аткаруу.

14.4. Деминелуу топ езунун ичинен ачык добуш беруу менен мучелерунун жалпы санынын кепчулук добушу менен демилгелуу топтун координаторун шайлоого укуктуу, Координаторду шайлоо тууралуу демилгелуу топтун чечими протокол менен жол-жоболоштурулат, ага демилгелуу топтун мучелеру кол коет.

14.5. Демилгелуу топтун координатору темендогудей укуктарга ээ:

- демилгелуу топтун кызыкчылыгын мамлекеттик органдарда жана жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдарында коргоп чыгууга;
- демилгелуу топтун ишин координациялоого;
- токтомдун долбоорун иштеп чыгууга катышууга, кол топтоого жана токтомдун долбоорун киргизууну колдоо боюнча угут иштерин жургузууге, мыйзамдарда тыюу салынбаган жана жергиликтуу маанидеги маселелер боюнча ченем чыгаруу (элдик) демилге укугун ишке ашырууга багытталган башка аракеттерди жасоого.

[1] КР «Жергиликтуу ез алдынча башкаруу жэнунде» Мыйзамынын 14-беренесинин негизинде статистикалык маалыматтарга ылайык шайлоолор еткерулуп жаткан айыл аймакта жылдын 1-январына карата калкынын саны боюнча:

а) 6000ге чейинки айыл аймактарда - 300 муче ченем чыгаруу демилге укугуна ээ;

б) 6001ден 20000ге чейинки айыл аймактарда - 600 муче ченем чыгаруу демилге укугуна ээ;

в) 20001ден жана андан жогору айыл аймактарда - 1000 муче ченем чыгаруу демилге укугуна ээ.

14.6. Демилгелуу топтун чечими анын катышуучуларынын кепчулук добушу менен кабыл алынат.

14.7. Кол топтоо демилгелуу топ тузулгенден кийин жана ченемдик укуктук актынын долбоору негиздемеси менен даярдалгандан кийин башталат.

14.8. Ченемдик укуктук актынын долбоору демилгелуу топ тарабынан айылдык жыйналыштарда (чогулуштарда, курултайларда), дайындуу коомдук жерлердеги же жергиликтуу жалпыга маалымдоо каражаттарындагы жарнактарда жалпыга маалымдалышы мумкун.

14.9. Кол топтоо укугу демилгелуу топтун мучелеруне тандык болот. Жарандардын колун топтоого багытталган иш-чараларын даярдоого жана еткерууге батыпталган чыгымдар жергиликтуу жамааттын каражаттарынын эсебинен ишке ашырылат. Кол топтоону жургузген демилгелуу топтун мучесу айылдык кенештин кароосуна сунуш кылынган токтомдун долбоорунун текстин тааныштыруу учун жарандарга берууге милдеттуу.

14.10. Жарандардын колун топтоо жашаган, иштеген, кызмат етеген, окуган жерлери боюнча, ошондой эле башка жерледе жургузулушу мукун.

14.11. Жергиликтуу жамааттын мучесу токтомдун долбоорун колдоо иретинде бир гана жолу кол коюуга, ошондой эле демилгечи табуна арызын беруу аркылуу айылдык кенешке кол коюу барагын еткергенге чейин езунун колун чакыртып алууга укуктуу.

14.12. Демилгелуу топ жергиликтуу жамааттын мучелерунун учтен биринин бар экендигин тастыктаган кол топтоо буткенден кийин токтомдун долбоорун айылдык кенешке киргизет.

14.13. Токтомдун долбоорун киргизуу учун демилгелуу топ токтомдун долбоорун демилгелуу топтун екулдерунун катышуусу менен айылдык кенештин кезектеги (кезексиз) сессиясында кароо жонунде арыз менен айылдык кенештин терагасына кайрылат.

14.14. Токтомдун долбоорун кароо тууралуу арызга темендегулер кошо тирелсг:

- токтомдун долбоорун айылдык кенешгин кароосуна киргизуу тууралуу чечим кабыл алынган демилгелуу топтун жыйналышынын протоколу;
- токтомдун долбоорунун тексти, ошондой эле анын электрондук версияы;
- маалымкат-негиздеме;
- айылдык кенештин мурда кабыл алынган токтомуна езгертуулер жана/же толуктоолор киргизилген учурда салыштырма таблица;
- темендегу маалыматтар камтылган кол коюу барагы: жергиликтуу жамааттын мучесунун фамилиясы, аты, атасынын аты, туулган датасы, жашаган (туруктуу) жери, паспортунун сериясы жана номери, айылдык кенешке демилгелуу топ даярдаган токтомдун долбоорун киргизуу учун коюлган колу.

14.15. Элдик демилге иретинде жергиликтуу жамааттын мучелеру тарабынан киргизнлген айылдык кенештин токтомунун долбоору айылдык кенеш тарабынан милдеттуу турде эн жакынкы ете турган кезектуу (кезексиз) туруктуу комиссиянын жыйынында жана айылдык кенештин сессиясында каралууга жатат. Аталган долбоорду айылдык кенештин туруктуу комиссияныи жыйынында жана сессиясында кароо демилгелуу топтун мучелерунун милдеттуу турде катышуусу менен жургузулет.

14.16. Айылдык кенеш меенетунен мурда ишин токтоткон учурда жергиликтуу жамааттын мучелеру тарабынан киргизилген токтомдун долбоору ез кучун сактап калат жана жаны чакырылыштагы айылдык кенеш тарабынан каралууга жатат.

14.17. Жергиликтуу жамааттын элдик демилге укугун эркин ишке ашырууга куч колдонуу, коркутуу, алдоо, сатып алуу же башка жолдор менен тоскоолдук кылган, айылдык кенешке токтомдун долбоорун киргизуу женунде угуттее жургузууге бегет болгон адамдар, ошондой эле докумепттерди, кол коюу барагындагы жарандаодын колдорупуп аныктыгын бурмалаган мамлекеттик органдардын жана жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдарынын кызмат адамдары Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартипте жоопкерчиликке тартылышат.

15. Айылдык чогулуштар

15.1. Жергиликтуу маанидеги маселелер боюнча жергиликтуу жамааттын мучелерунун пикирлерин эске алуу, айылдык кенештин депутаттарынын жана айыл екметунун башчысынын маапыматтарын угуу жана талкуулоо максатында бир кочонун, бир кварталдын, кичи райондун же айылдын аймагында жашашкан жергиликтуу жамааттын мучелерунун катышуусу менен айылдык чогулуш откерупет, ал боюнча сунуштар кабыл алынат.

15.2. Чогулуштарды даярдоо, еткеруу жана натыйжаларын аныктоо ачык айкын ушул Уставда белгиленген тартипте ишке ашырылат.

15.3. Айылдык чогулушта талкууланып жаткан маселелер боюнча жергиликтуу жамааттардан тушкен суроолорго, сунуштарга, сын-пикирперге жооптор мумкунчулукке жараша ошол жерде берипет, ошол жерде жооп берууге мумкун болбой калган учурда жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдары тарабынан 3 кундун ичинде каралат, алардын жыйынтыктары суроолорду, сунуштарды, сын-пикирперди берген айылдык чогулуштун катышуучуларына жазуу жузунде маалымдалат.

15.4. Айылдык чогулуштарды еткеруу менен байланышкан чыгымдар жергиликтуу бюджеттин каражаттарынын эсебинен жабылат..

16. Айылдык чогулуштарда каралуучу маселелер

Айылдык чогулуштарда темендегу маселелер каралат:

- жергилктуу жамааттын уставынын долбоору, ошондой эле жергиликтуу жамааттын уставына езгертуулерду жана толуктоолорду киргизуу жонунде ченемдик укуктук актынын долбоору;
- айыл аймагын енуктуруунун программаларынын жана пландарынын долбоорлору (анын ичинде СЭ8П, БАП ж.б.), жана аларга езгертуулерду киргизуу женунде долбоорлор;
- айылдын, кварталдын, кочонун белгилуу болгон езгече квйгейлерун чечуу боюнча биргелешкен аркеттердин планы;
- айылдык аймакта этностор аралык мамилелерди жакшыртуу, этностор аралык конфликттерди болтуроо боюнча алдын алуу жумуштарын жургузуу;
- жергиликтуу жамааттын муниципалдык менчигин пайдалануунун жана тескоенун тартибин белгилее;
- ичуучу сууну, сугат сууну пайдалангандыгы (эгер болсо канализация, жылуулук менен камсыз кылуу), ошондой эле· тиричилик калдыктарын жана башкаларды жыйноо жана чыгаруу учун тарифтерди талкуулоо;
- турак жай фондусун, турак жай-коммуналдык чарбаны енуктуруу жана кечолерду, кварталдарды, айылдарды керктендуруу;
- аймакты куруунун башкы планы, архитектура жана шаар куруунун нормаларын жана эрежелерин сактоо маселелери;
- жергиликтуу жамааттар демилгелеген (элдик демилге) ченемдик укуктук актылардын долбоорлору;
- айыл башчысынын кызмат ордуна талпкерлерди кароо;
- айылдык кенештин депутаттарынын, айыл екметунун башчысынын бир жылдагы (жарым жылдагы) ишинин жыйынтыктары женунде маалыматтарын угуу;
- айыл аймагынын территорияларынын чектеринде айыл аймактарын, калктуу конуштарды тузуу жана жоюу тууралуу маселелерди талкуулоо, алардын чек араларын белгилее жана езгертуу, администрациялык борборду белгилео жана которуу, калктуу конуштардын кагегорияларыи аныктоо, айыл аймагын, айылдарды, кечелерду атоо жана кайра атоо, ошондой эле алардын аталыштарындагы транскрипцияларды езгертуу;
- жергиликтуу жамааттын турмуш-тиричилигин камсыз кылууга байланышкан башка маселелер.

17. Айылдык чогулуштарды откоруунун мезгилдуулугу

17.1. Айылдык чогулуштар айып екметунун башчысы, айылдык кенештин депутаттары тарабынан, ошондой эле жергиликтуу жамааттын мучеперунун (демилгелуу топтун) сунуштары боюнча зарыпчылыкка жараша пайда болгон маселелерге ылайык, бирок жылына эки жолудан аз змее, ушул Уставда белгиленген меенетте жергиликтуу жамааттын мучелерун алдын ала кабарпоо аркылуу чакырылат.

17.2. Кечиктирилгис маселелерди чечуу учун чогулуштар айыл екметунун башчысы, айылдык кенеш же анын терагасы тарабынанбелгилеген меенетте жергиликтуу жамааттын мучеперуне жана кызыкдар адамдарга шашыпыш тартипте алдын ала кабарлоо менен чакырылышы му|;1кун.

18. Айылдык чогулуштарды откеруу демилгеси

18.1. Айылдык чогулуштарды еткеруунун демилгечилери катары жергиликтуу жамааттын мучелеру (демилгелуу топтор), айылдык кецештин депутаттары, айыл екметунун башчысы, айылдык кенеш боло алышат.

18.2. Жергиликтуу жамаатгын мучелеру айылдык чогулушту еткеруу боюнча саны ___адамдан кем змее демилгелуу топту тузууге укуктуу.

(Әемилгелуу топтун мучвлеруну|-| саны жергиликтуу жамааттын мучвлвру жана жергиликтуу вз алдынча башкаруу органдары тарабынан белгиленет).

18.3. Эгерде демилгелуу топ, айылдык кенештин депутаттары айылдык чогулушту еткеруунун демилгечиси катары чыккан учурда, анда жогоруда керсетулген субъекттер айыл екметунун башчысына, айылдык кенештин торагасына ездерунун кайрьшуусунда белгиленген жергиликтуу маанидеги маселе (маселелер) боюнча айылдык чогулуш еткеруунун зарылдыгы жонунде кайрылуу женетушет.

18.4. Эгерде айыл екметунун башчысы, айылдык кенеш же болбосо анын терагасы айылдык чогулушту еткеруу демилгесин кетерсе, айылдык чогулушту еткеруу женунде чечим, тийиштуулугуне жараша, айыл екметунун башчысы, айылдык кенеш же болбосо анын торагасы тарабынан ез алдынча кабыл алынат.

19. Айылдык чогулушту вткеруу демилгеси менен кайрылуу

19.1. Айылдык чогулушту еткерууну демилгелеген кайрылуу езуне теменкулерду камтышы керек:

- айыпдык чогулушту откоруунун зарылдыгы жонунде негиздемени;
- иш-чаранга катышуучуларыньш божомолдуу санын (кечелердун, кварталдын, айылдын, айылдардын, айылдык аймактын);
- иш-чараны еткеруу болжолдонгон орунду;
- кароого киргизилип жаткан маселени (маселелерди);
- демилгелуу топтун мучелеру женунде маалыматтар, алардын фамилияларын, ысымдарын, атасынын аттарын, жашаган жерлери.

19.2. Кайрылуу айып екметунун башчысы же айылдык кенештин терагасы тарабынан кайрылуу катталган кунден тартып 14 кундун ичинде каралат.

19.3. Кайрылууну кароонун жыйынтыктары боюнча айыл екметунун башчысы айылдык чогулушту еткоруу женунде чечим кабыл алат жана аларды еткерууну уюштурат, же болбосо аларды еткерууден баш тартат.

Кайрылууну кароонун жыйынтыктары боюнча айылдык кенештин терагасы кайрылуу менен макул болтан учурда айыл окметунун башчысына айылдык чогулушту еткерууну тапшырат же болбосо аларды еткерууден баш тартат.

19.4. Айыл екметупун башчысы, айылдык кенепгтин терагасы теменку учурларда айылдык чогулушту откерууден баш тартууга укуктуу:

- ушул Уставдын 19.1.-пунктунда керсетулген талаптар бузупганда;

- аларды башка мыйзамдуу жолдор менен чечуунун мумкунчулугуне байланышгуу, кайрылууда керсетулген маселелерди чогулуштарда талкуулоо максатка ылайыксыз болгондо;

эгерде кайрылууда керсетулген маселелер Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын нормаларьша жана ушул Уставга карама-каршы келгенде.

Айыл екметунун башчысынын, айылдык кенештин терагасынын айылдык чогулушту еткерууну четке кагуу тууралуу чечимдери сот тартибинде даттанылышы мумкун.

20. Айылдык чогулушту уюштуруунун тартиби

20.1. Айылцык чогулушту еткеруу жонунде чечимде теменкулер каралат:

- иш-чараны еткеруунун орду, датасы жана моэнеттеру;
- айылдык чогулушка киргизилип жаткан маселелердин аттары жана (же) документтердин аталыштары (айыл екметунун чечими, айылдык кенештин токтому);
- талкууланып жаткан маселелер боюнча кызыкдар адамдардан ой пикирлерди жана сунуштарды кабыл алуунун тартиби.

20.2. Айылдык чогулушка жергиликтуу жамааттын ой пикирин эсепке алуу, угуу, талкуулоо жана жергиликтуу маанидеги маселелер боюнча сунуштамаларды жыйноо учун кун тартибине бир эле убакта бир нече маселе киргизилиши мумкун.

20.3. Айыл екметунун башчысы айылдык чогулушту еткерууге карата даярдык керуунун журушунде:

- чогулуш вткергенге чейин 5 кун калгандан кечиктирбестен, бул учун жалпыга маалымдоо каражаттарьш, почта кабарландырууларын, короолой (батирлер боюнча) кыдырып чыгууну, купактандырууларды жана башка мумкун болгоп каражаттарды пайдалануу менен айылдык аймактын (кечелердун, кварталдын, айылдын, айылдардын) жашоочуларын: демилгечи, чогулушка киргиэилген маселе, иш-чараны еткеруунун тартиби, орду, датасы жана убактысы тууралуу кабарландырууну уюштурат;

айылдык аймактын (кечелердун, кварталдын, айылдын, айылдардын) жашоочуларьша жана бардык кызыкдар болгон мамлекеттик органдардын, катышуу ниетин билдиришкен жеке жана юридикалык жактардын эркин жетимдуулугун камсыз кылат;

- зарыл болгон учурда кызыкдар болгон мамлекеттик органдардан, уюмдардан, мекемелердин жана ишканалардан жазуу жузунде чогулушка киргизилип жаткан маселе боюнча зарыл маалымат (маалыматтар, материалдар жана документтер суроо-талап алынган кунден тартып 5 куlщук моенеттен кечиктирилбестен, уюштуруучуга берилет) суратып алат;
- зарыл болгон учурда консультациялык жана эксперттик жумуштарды аткарыш учун эксперттерди жана адистерди тартат;
- иш-чараны эткергенге чейин 2 кун калгандан кечиктирбесген катышуучулардын жана чыгып суйлеечулердун тизмесин тузет (иш-чарада чыгып суйлеечулердун тизмесине киргизилген адамдар бул тууралуу куп мурунтан кабарландырылат);
- чогулуштун катышуучуларын, жалпыга маалымдоо каражаттарынын екулдерун (зарыл болгон учурда) чакырууну жана каттоону, протокол жургузууну жана жыйынтыктоочу покументтерди жол-жоболоштурууну камсыз кылат;
- чогулушта кароо учун сунушталган чечимдердин долбоорлорун даярдайт;

иш-чараны даярдоодо жана уюштурууда демилгечилер менен ез ара аракетгенишет.

21. Айылдьш чогулушту откеруувуи таргиби

21.1. Чогулушту алып баруу учун торагасы жана катчысы, зарыл болгон учурда добуштарды саноо учун эсептев комиссиясы шайланат. Кун тартиби катышып отургандардын санынын кепчулук добушу менен бекитилет.

21.2. Тораталык кылуучу ипт-чараны алып барат жана жумуш процессинде кун тартибиндеги маселелерди талкуулоонун тартибин кэземелдейт.

21.3. Иш-чара торагалык кылуучунуи (же алып баруучунун) кыскача сезу менен башталат, ал езун жана катчыны тааныштырат, талкууланууучу маселенин манызы, анын маанилуулугу жана иш-чараны алып баруунун тартиби (иш-чаранын регламенти женунде) кабарландырат.

21.4. Кайрылуунун негизинде даярдалтан, чогулушта каралып жагкан маселелерди чечуу анын компетенциясына кирген баяндамачынын маалыматы угулат.

21.5. Чыгып суйлеелер аяктагандан кийин, чогулушта белгиленген масеяелебди чечуу компетенциясына кирген баяндамачыга, мамлекеттик органдардын аймактык белумчелерунун екулдеруне, жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдарынын кызмат адамдарына жана башка кьтзматкерлерге иш-чаранын катышуучулары тарабынан оозеки да, жазуу жузунде дагы суроолор берилиши мумкун.

21.6. Чыгып суйлее учун сез бардык каалаган катышуучуларга, суроолордун жазуу турунде тушкен тартибине же болбосо кол кетеруусуне ылайык берилет.

21.7. Иш-чаранын узактыгы талкууланып жаткан маселелердин мунезу менен аныкталат. Терагалык кылуучу танапис женунде чечим кабыл алууга укуктуу.

21.8. Чогулуштун катчысы протокол жургузет, аида иш-чаранын еткен датасы жана убактысы, катышып жаткан жарандардын жалпы саны жана чакырылган адамдардын жалпы саны, кун тартиби, чыгып сейлеелердун мазмууну, чыгып суйлегендер женунде маалыматтар, ошондой эле суроо бергендер женунде маалыматтар, кабыл алынган чечим жана сунуштамалар керсетулет. Протоколго чогулуштун терагасы жана катчысы кол коёт. Чогулуштун, коомдук угуунун чечими жана\же сунуштамалары ачык добуш беруу менен, катышып отругандардьш санынын женекей кепчулугунун добушу менен кабыл алынат.

21.9. Чогулуштун протоколунда милдеттуу тартипте, ар бир маселе боюнча иш-чаранын катышуучуларынын алар тарабынан талкууиун журушунде айтылган позициялары чагылдырылышы керек.

21.10. Иш-чаранын протоколу, чогулушта кабыл алынган чечимдер жана сунуштамалар жергиликтуу ез алдьшча башкаруу органдарына еткеруп берилет. Жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдары жана кызмат адамдары бир айлык меенетте калкка (иш-чаранын катышуучуларына) жалпыга маалымдоо каражаттары аркылуу, же коомчулук учун жеткиликтуу жерлерде маалыматтарды жайгаштыруу менен чечимдерди жана сунуштамаларды аткаруу боонча кабыл апынган же керулген чаралар женунде билдирууге милдеттуу.

21.11. Эгерде ага тийиштуу аймактын (кечонун, кварталдын, айылдыв, айылдардын) шайлоо укугуна ээ болушкан жашоочуларынын 50 пайызы катышса, же айылдык чогулушка чакырылгандардын 50 пайызы катышса, айылдык чогулуш укук ченемдуу болуп эсептелет. *(Айылдык чогулу~итун укук чеIIe.ндуулугуI-I аныктаган катышуучулардын саны жергилиюпуу жамаат жана жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдары тарабынан белгиленет: мисалы, 40 адамдан кем эмес катышса укук ченемдуу болот, чакырылганоардын жарымынан кебу катышса, бир кочонун, кварталдын, айылдыII/айылдык аймактыI-I жашоочуларынин жарымыI-IaI-I кебу катышса ж. 6.).*

21.12. Тийиштуу аймактын (коченун, кварталдын, айылдын, айылдардын) жашоочуларынын, же айылдык чогулушту еткеруу учун чакырылган катышуучулардын зарыл саны болбогон учурда, анда керсетулген иш-чаралар катышуучулардын макулдугу менен белгилуу меенетке жылдырылат.

22. Коомдук угуулар

22.1. Коомдук угуулар — калктын кызыкчылыгын эске алуу менен жамааттын турмушунун маанилуу маселелери боюнча калктын пикирин иликтеп билуу, алардын катышуучуларынан сунуштарды жана рекомендацияларды алуу жана оптималдуу, таразаланган чечимдерди аныктоо учун жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдарынын демилгеси боюнча еткерулуучу, ачык талкуу формасында уюштурулган иш-чара.

22.2. Коомдук угуулар жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдары тарабынан сунуш кылынган чечимди коомчулук канчалык колдоорун тушунууге мумкунчулук тузет, калкка талкууланган маселе боюнча езунун ой пикирин айтууга, жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдарыныш:, мамлекеттик органдардын аймактык белумчелерунун жетекчилеринен суроого жооп алууга, жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдарына ез жумуштарынын сапаты женунде жана алардын жасаган жумушуна элдин канааттандырылуусу женунде билууге, зарыл болгон учурда ез иш-аракеттерин элдин кызыкчылыктарыи эске алуу менен ондоп-тузетууте мумкунчулук берет.

22.3. Коомдук угуулар жергиликтуу маанидеги маселелер боюнча еткерулушу мумкун, аларды чечууде жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдарынын туура чечимдерди кабыл алуулары учун жергиликтуу жамааттын ой пикирлери езгече маанилуу болуп саналат.

22.4. Коомдук угууларга алып чыгарылуучу маселелер:

- жергиликтуу бюджетти тузуу жана аткаруу;
- енуктуруу программаларынын жана пландарынын долбоорлору (анын ичинде СЭеП, БАП ж.б.);
- муниципалдык менчикти башкаруу (муниципалдык жерлерди, объекттерди ж. б. сатуу, ижарага беруу, пайдалануу);
- ичуучу жана суугат суу боюнча, канализация, жылуулук менен жабдуу, турмуш-тиричиликтик калдыктарды жыйноо жана ташып чыгаруу ж. б. тарифтерди бекитуу;
- жергиликтуу жамааттын жашоо-турмушун камсыз кылуу менен байланышкан башка маселелер.

22.5. Жергиликтуу жамаат учун езгоче мааниге ээ болгон маселе боюнча жергиликтуу жамааттын ой пикирин дыкат иликтое, угуу, талкуулоо, сунуштамаларды чогулгуу жана маалыматтарды алмашуу максаттарында коомдук угууга биргана масслени алып чыгуу сунушталат.

22.6. Коомдук угуулар жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдары тарабынан милдеттуу турде:

- жергиликтуу бюджетти тузуу жана аткаруу боюнча маселелер жыл сайын откерупет;
- енуктуруу программаларьшын жана пландарынын долбоорлорун талкулоо (анын ичинде СЭ8П, БАП ж.б.);

муниципалдык мулкту башкаруу стратегиясын долбоорун бекитууде жана жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдарына мамлекет тарабынан башкарууга еткерулуп берилген муниципалдык мулкту бекитууде,мындай стратегияларды иштеп чыгуу жана бекитуу учуру пайда болгондо жургузулет.

Кызмат керсетуулерго (ичуучу суу, суугат суусу, канализация, жылуулук менен жабдуу, турмуш-тиричиликтик калдыктарды жыйноо жана ташып чыгаруу ж. б.) тарифтерди бекитуу маселелер боюнча коомдук угуупар зарылдыгына жараша еткерулет.

22.7. Коомдук угууларды уюштуруу жана еткеруу жергиликтуу ез алдынча башкаруунун аткаруу органына (айыл екметуне) жуктопет жана жергиликтуу бюджеттин каражаттарынын эсебинен жузеге ашырылат.

22.8. Коомдук угуулар, эгерде ага екулдердун, коомдук угууга чакырылгандардын _____ кем эмеси катышканда укук ченемдуу болот. *(Коомдук угуунун укук ченемдуулугун аныктаган катышуучулардын саны жергиликтуу жамаат жана жергиликтуу эз алдынча башкаруу органдары тарабынан белгиленет: мисалы, 70 адамдан кем эмес катышса укук ченемдуу болот, чакырылгандардын жарымынан кебу катышса, бир кочвнун, кварталдын, айылдын/айылдык аймактын жашоочуларынын жарымынан кебу катышса ж. б.).*

23. Коомдук угууну уюштуруунун жана еткеруунун тартиби

23.1. Белгилуу маселе боюнча коомдук угууну еткеруу женунде чечим кабыл алынгандан кийин айыл екмоту темонку ырааттуулукта аракеттерди керуусу зарыл:

Коомдук угууга чейин 3-4 жума калганда откерүүнүн датасын, убактысын жана ордун аныктоо зарыл.

Коомдук угууга чейин 2 жума калганда талкуулоонун предмети боло турган сунуштун жана документтин долбоору *(мисалы: бюд:|/сеттин кыскача сыпаттамасы же сатууга сунуш кылынган муниципалдык менчик объекттеринин тизмеси жана анын негиздемеси, же ичуучу суу же сугат суусун беруу кызматына сунушталган тарифтердин елчему ж б.)* даярдалат.

Коомдук угууга чейин 1-2 жума калганда:

- коомдук угууга алып чыгып жаткан документтердин долбоору жергиликтуу жалпыга маалымдоо каражаттарында жарыяланат;
- коомдук угууга чакыруу барактарын иштеп чыгуу жана жана даярдоо жургузулет;
- калкка, уюмдарга, мекемелерге, ишканаларга, жарандык топторго, екметтук эмес уюмдарга чакыруу барактарын жана документтин долбоорлорун таратуу;
- маалыматты илуу жана башка мумкун болгон каражаттар менен жалпыга жарыялоо;
- документтин долбоорун алуу жайын маалымдоо менен, коомдук угуу женунде пресс-релиз чыгаруу жана жалпыга маалымдоо каражаттарын маалымдоо ;
- коомдук угууну даярдоо жана еткеруу боюнча айыл екмот аппаратынын кызматкерлерин окутууну (нускама беруну) жургузуу;
- коомдук угуунун максаттарын, датасын, убактысын жана еткерулуучу ордун керсетуу менен калкты талкууланып жаткан маселе менен тааныштыруу учун айылдардын жалпыга жетимдуу жайларында кулактавцырууларды жайгаштыруу;
- жамааттын негизги чечуучу адамдарына, жергиликтуу кенештин депутаттарына, айыл екметунун аппаратынын белумдеруне, зарыл болгон учурда мамлекеттик органдардын аймактык белумчелерунун, уюмдардын жана мекемелердин жетекчилерине жеке кабарлоо;
- коомдук угуунун алып баруучусун жана катчысын (екулчулуктуу же аткаруу органынан) тандоо;
- зарыл болгон учурда кызыкдар мамлекеттик органдардан, уюмдардан, мекемелерден, ишканалардан угууга киргизилген маселе боюнча зарыл маалыматтарды, материалдарды жана документтерди суратып алуу (маалыматтар, материалдар жана документтер уюштуруучуга суроо-талап алынган кунден тартып 5 кунден кечиктирбестен берилет);
- зарыл болгон учурда консультациялык жана эксперттик жумуштарды аткаруу учун эксперттер жана адистер тартылат.

Коомдук угууга чейин 1 жума калганда:

- еткерулуучу орунду даярдоо (катышуучулар учун орундар, алып баруучу жана катчы учун устел, жарык беруу, жылыгуу, ун кучеткучтер ж.б.);\
- керсетме материалдарды даярдоо: плакаттар, доскалар, слайддар ж.б.;
- чыгып суйлеечулерду дайындоо, кун тартибин даярдоо, коомдук угуу учурунда таратуу учун материалдардын кошумча кечурмелерун даярдоо;
- коомдук угууларды еткеруунун эрежелерин даярдоо жана таратуу.

Коомдук угууга чейин 3 кун калганда:

- катышуучуларды каттоо баракчасын даярдоо;
- коомдук угуунун протоколунун формасын даярдоо;
- сунуштар/ой-пикирлер/сунуштамалар/суроолор учун бланктарды даярдоо.

Коомдук угууга чейин 1 кун калганда:

- орун жайдын жана жабдуулардыв даярдыгын козомолге алуу;
- катышуучулардын, чыгып суйлеечулердун тизмесин жана кун тартибин тактоо;
- катышуучуларга таратуу учун кошумча материалдардын даярдыгын коземелге алуу ж.б.

Коомдук угууну еткеруу куну катышуучуларды, жалпыга маалымдоо каражаттарынын екулдерун (зарыл болгон учурда) каттоо жургузет, протоколду жургузет жана жыйынтыктоочу документтерди жол-жоболоштурууну камсыз кылат.

23.2. Айыл окмету коомдук угуу еткерулгенден кийин 10 кундун ичинде анын натыйжасын жалпылайт жана жол-жоболоштурат, калк арасында ксомдук угуунун натыйжалары женунде, ошондой эле жыйынтыктары боюнча кабыл алынган чечимдер женунде маалыматтарды таратат. Ошол эле учурда айыл екмету оозекн билдирууну, маалымат тактайларына жайгаштыруу, жалпыга маалымдоо каражаттарын, интернетти жана башка ыкмалар менен жааматка карата колдонууга мумкун болгон маалыматтарды таратуунун ар турду ыкмаларын пайдаланат.

IV. Жергиликтуу жамаатын жергиликтуу маанидеги маселелерди чечууго катышуусу

24. Жергиликтуу жамааттын жергиликтуу маанидеги маселелерди чечууго жамааттын муктаждыктарын биргелешип иликтев жолу менен катышуусу

24.1. Жергиликтуу жамааттын мучелеру жергилИГ?УУ жамааты социалдык-экономикалык енуктуруу программаларын натыйжалуу ишке ашыруу, аймактын турмуш-тиричиликтик тутумдарын енуктуруу, калкка зарыл болгон мамлекеттик жана мунициалдык кызмат керсетуулерду беруу максаттарында жергиликтуу маанидеги маселелерди чечууде жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдары менен ез ара аракетте катышууга укуктуу.

24.2. Жергиликтуу жамааттын жергиликтуу маанидеги маселелерди чечууге катышуусу жамаатын муктаждыктарьш биргелешип иликтео аркылуу жузеге ашырылышы мумкун.

24.3 Жамааттын муктаждыштарын биргелешип иликтее бул жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдарынын жана жергиликтуу жамааттын элдин артыкчылыктуу койгейлерун табуу жана демилгечил топтор жана башка жумушчу топтор аркылуу айылдык аймактын айылынын (айылдарынын) жашоочуларынын ой-пикирлеринин жана кызыкчылыктарын эске алуу менен аларды чечуу боюнча биргелешкен иш процесси.

24.4. Жамааттын муктажцыктарын биргелешип иликтее учун айыл екмету демилге кетеруу менен айылдык кенештин депутаттары жана жергиликтуу жамааттын мучелеру менен бирдикте томенку иш-чаралардын комплексин жузеге ашырат:

- маалыматтарды жыйноо жана айылдагы кырдаалды иликтее;
- жамааттын квйгейлерун аныктоо;
- жамааттын кейгейлерун тандоо: квйгейлердун себеби эмне болуп саналат жана алардын кесепеттери;
- биринчи кезекте чечилууге жаткан артыкчылыктуу маселелерди аныктоо;
- артыкчылыктуу маселелерди чечуунун жолдорун биргелешип талкуулоо;
- артыкчылыктуу маселелерди чечуу боюнча демилгечил топторду тузуу;
- енуктуруу программаларын жана пландарын (анын ичинде СЭ8П, БАП ж.б.) иштеп чыгуу ;

айылдык чогулуштарда, ксомдук угууларда жергиликтуу жамаат менен артыкчылыктуу маселелерди чечуу боюнча енуктуруу программаларын жана пландарын (анын ичинде СЭ8П, БАП ж.б.) талкуулоо;

- жергиликтуу бюджетте енуктуруу программаларын жана пландарын (анын ичинде СЭ8П, БАП ж.б.) чагылдыруу;
- енуктуруу программаларьш жана пландарын (анын ичинде СЭ8П, БАП ж.б.) ишке ашыруу;
- ишке ашырылып жаткан енуктуруу программаларына жана пландарьша (анын ичинде СЭ8П, БАП ж.б.) биргелешкен мониторинг жургузуу жана баа беруу;

айылдык чогулуштарда, коомдук угууларда, курултайларда енуктуруу программаларын жана пландарын (анын ичинде СЭ8П, БАП ж.б.) ишке ашыруу боюнча иштердин натыйжалары женунде отчет.

24.5. Жамааттын муктаждыктарын биргелешип ипиктев процессине теменкулер катыша алышат:

- жынысына, расасына, улутуна, тилине, туткан динине, кызматтык жана мулктук абалына кез карандысыз 18 жашка толгон жергиликтуу жамааттын мучелеру;

мамлекеттик уюмдардын, ишканалардын, мекемелердин, мамлекеттик органдардын аймактык белумчелерунун, коммерциялык жана коммерциялык эмес уюмдардын, коомдук бирикмелердин ж.б. екулдеру;

- айылдык кенештин депутаттары;
- айыл екметунун аппаратынын кызматкерлери.

25. Айылдын артыкчыяыктуу кайгойлерун чечуу боюнча демилгелуу топтор

25.1. Айыл екмету, айылдык кенештин депутаттары жана жергиликтуу жамаат менен биргеликте жамааттын артыкчылыктуу маселелерин аныктоодо, жамааттын муктаждыктарын биргеликте иликтее процессинде, ыктыярдуу негизде ар кайсы тармактар боюнча демилгелуу топторду тузет, ошондой эле аткаруу меенеттерун, ресурстарын, аларды аткаруу боюнча жоопту улорды белгилеэ менен енуктуруу программаларын жана пландарын (анын ичинде СЭ8П, БАП ж.б.) иштеп чыгышат.

25.2. Демилгелуу топтордун курамына теменкулер кирет:

- айыл екметунун аппаратынын кызматкерлсри;
- айылдык кенештин депутаттары;
- жергиликтуу жамааттш жигердуу мучелеру;

мамлекеттик уюмдардын, ишканалардын, мекемелердин, мамлекеттик органдардын аймактык белумчелерунун, коммерциялык жана коммерциялык эмес уюмдардын, коомдук бирикмелердин ж.б. екулдеру.

25.3. Демилгелуу топтордун курамы теменкулерду эске алуу менен аныкталат:

- гендердик тевдемди сактоо;
- айылдык аймактын ар бир айылынын екулчулугунун болуусун;
- демилгелуу топ тарабынан тандалган артыкчылыкгуу маселени чечууде тажрыйбанын болуусу;
- жамааттын артыкчылыктуу маселелерин чечуу учун кайтарымсыз негизде ишгеоге каалоосунун болуусу;
- демилгелуу топтордун иштерине ийгиликтуу катышуу учун каалоосун жана шыктуулугун билдиргендиги.

25.4. Демилгелуу топтун отуруму ачык жыйналыш формасында жургузулет.

25.5. Демилгелуу топтун мучелору, оз катарынан ачык добуш беруу менен, алардын жалпы санынын кепчулугунун добуштары менен демилгелуу топтун жетекчисин шайлашат. Демилгелуу топтун жетекчисин шайлоо тууралуу чечим протокол менен жол-жоболонот, ага демилгелуу топтун мучелерунун колдору коюлат. Демилгелуу топтун чечимдери ага тиешелуу бардык маселелер боюнча алардын мучелерунун жалпы санынын кепчулугунун добуштары менен кабыл алынат.

25.6. Демилгелуу топтун жетекчиси теменкулерге укуктуу:

- мамлекеттик органдарда жана жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдарында, коммерциялык жана коммерциялык эмес уюмдарда демилгелуу топтун кызыкчылыктарын жактоого;
- демилгелуу топтун жумушун координациялоого;
- демилгелуу топтун жыйналышын еткерууге;
- демилгелуу топтун атынан документтерге кол коюуга ж.б..

25.7. Демилгелуу топтун мучелеру томенкулерге укуктуу:

- енуктуруу программаларын жана пландарын (анын ичинде СЭ8П, БАП ж.б.) иштеп чыгууга катышууга;
- окууларга, жыйналыштарга, маьшекеттик органдардын, жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдарынын жана айылдык аймактын территориясында иштеп жаткан башка уюмдардын, ишканалардын жана мекемелердин жамааттын артыкчылыктуу маселелерине тиешеси бар маселелери боюнча отурумдарына катышууга;

- тандалган кейгейперду чечуу жана аларды ишке ашыруу боюнча долбоорлорду иштеп чыгууга;

- жергиликтуу жамааттын мучелерун жана жергипиктуу ез алдынча башкаруу органдарын демипгелуу топ тарабынан тандапып алынган кейгейлерду чечуу боюнча демилгепуу топтун жумуштарынын журушу боюнча маалымдоого;

- жергипиктуу жамааттын жана жергипиктуу ез алдынча башкаруу органдарынын алдында тандалып алынган кейгейперду чечуу учун иштепип чыгылган допбоорлордун презентациясын еткерууге жана коргоого;

- енуктуруу программаларын жана ппандарын (анын ичинде СЭ8П, БАП ж.б.) ишке ашыруу боюнча мониторинг жургузууге;

айылдык чогулуштарда, коомдук угууларда, куруптайларда жергиликтуу жамааттын алдында иштердин натыйжалары боюнча отчет берууге;

- зарыл бопгондо мыйзамдарда жана ушуп Уставда бепгиленген тартипте айылдык кенешке киргизуу учун ченемдик укуктук актылардын допбоорпорун демилгелееге.

26.)Жамааттын артыкчылыктуу койгейлорун чечуу боюнча демилгелуу топтордун курамдарын жана енуlпуруу программаларын жана пландарын бекитуу

26.1. Жамааттын мукгажлыктарын биргелешип иликтеенун натыйжасында табыпган жамааттш артыкчылыктуу кейгейлерун чечуу учун айып екмету айылдык кенештин депутаттарынын, жергиликтуу жамаатгын жана демилгелуу топтордун мучеперунун катышуусу менен жумушчу жолугушууларды уюштурат, анда теменку маселелер каралат:

- артыкчылыктуу кейгейпердун бет ачаарлары жана аларды чечуунун жолдору;

- енуктуруу программапарын жана пландарын (анын ичинде СЭ8П, БАП ж.б.) иштеп чыгуу;

- артыкчылыктуу койгейлер боюнча демилгепуу топтордун санын жана алардын курамын алдын ала бекитуу;

- каралып жаткан масепеперди талкуупоо, апар боюнча сунуштамаларды жана сунуштарды иштеп чыгуу;

жалпы талкуулоо учун айылдык чогулушка (жыйналышка) енуктуруу программаларын жана пландарын (анын ичинде СЭ8П, БАП ж.б.) алып чыгуунун тартибин талкуулоо;

- енуктуруу программаларын жана пландарын (анын ичинде СЭ8П, БАП ж.б.) ишке ашыруу боюнча андан аркы аракеттерди ппандоо;

- енуктуруу программаларын жана пландарын (анын ичинде СЭ8П, БАП ж.б.) ишке ашыруусуна баа беруу жана мониторинг жургузуу;

- жергиликтуу жамаатка алардын жашоо-турмушун камсыздоо боюнча жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдары тарабынан керсетулуучу кызматтарга баа беруу жана мониторинг жургузуу.

26.2. Айыл екмету жумушчу жолугушуулардын натыйжалары боюнча айылдык чогулушка, коомдук угууга теменкулерду алып чыгат:

- жамааттын муктаждыктарын биргелешип иликтеенун натыйжалары;

- енуктуруу программаларын жана пландарын (анын ичинде СЭ8П, БАП ж.б.);

- тандалып алынган багыттар боюнча демилгелуу топтордун санын;

- жергипиктуу жамаат менен макулдашуу (езгертуу, толуктоо) учун демилгелуу топтордун мучелерунун тизмесин.

26.3. Демилгелуу топтордун саны жана алардын курамы, жергиликтуу жамаат менен макулдашылат, андан кийин айыл екмет башчысынын чечими менен бекитилет.

26.4. Биргелешкен аракеттер Планынын долбоору жергиликтуу жамаат менен айылдык чогулушта, коомдук угууларда макулдашылат, катышуучулардын сын-пикирлери жана сунуштарын эске алуу менен айылдык кенеш тарабынан бекитилет. Бул маалымат айыл екметунун маалыматтык тактайында илинуу жопу менен жалпы элге маалымдалат.

26.5. Социалдык-экономикалык енуктуруу программасы айыл екмету тарабынан иштелип чыгат жана Кыргыз Республкасынын Бюджеттик кодексинин талаптарына ылайык айылдык кенеш тарабынан бекитилет.

26.6. Айыл екмету социалдык-экономикалык енуктуруу программасынын долбоорун талкуулоо боюнча коомдук угууларды еткерет. Талкуунун жыйынтыгы боюнча социалдык-экономикалык енуктуруу программасы жана жергиликтуу бюджеттердин артыкчылыктары кезектеги бюджеттик жылдан мурунку жылдын 1-июнунан кечиктирилбестен айылдык кенеш тарабынан бекитилет.

27. Биргелешкен мониторинг жана баа беруу

27.1. Жамааттын артыкчылыктуу маселелерин аныктоо жана чечуу боюнча ачыктыкты, айкындыкты камсыз кылуу жана жергиликтуу жамааттын мучелерун жергиликтуу коомдук маанилуу чечимдерди кабыл алууга тартуу, ошондой эле жергиликтуу жамааттын, донор уюмдардын жана жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдарынын айылдык аймактын енугушуне чегерилген каражаттарыньш натыйжалуулугун жогорулатуу максатында биргелешкен мониторинг жана баа беруу боюнча иш чаралары жургузулет.

27.2. Биргелешкен мониторинг жана баа беруунун максаттары теменку болуп саналат:

- жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдарынын иш-аракеттерине жана муниципалдык кызматтардын сапатына баа беруу жана мониторинг жургузуу;
- айылдык аймактын территориясында жергипиктуу жана (же) респубпикалык бюджеттен, эп аралык жана башка донор уюмдардын, спонсорпордун жана башка мыйзамдар менен тыюу салынбаган булактардан каржыланып ишке ашырылуучу жергиликтуу демилгелердин/долбоорлордун/программалардын иш жузуне ашыруу натыйжаларына мониторинг жургузуу жана баа беруу;

жергиликтуу демилгелерди/долбоорлорду/программаларды ишке ашыруу процессии, ошондой эле муниципалдык кызматтарды жакшыртуу боюнча сунуштамаларды иштеп чыгуу;

- этностор аралык конфликтерди алдын алуу жана болтурбоо максатында айылдык аймактын чегинде этностор аралык мамилелерге мониторинг жургузуу.

27.3. Жогоруда корсотултен милдеттерди аткаруу учун айылдык кенеш биргелешкен мониторинг жана баа беруу боюнча жумушчу топ тузууге укуктуу. Айылдык кенеш ушул Уставдын 27.2. пунктунда корсетулген маселелер боюнча кошумча биргелечгкен мониторинг жана баа беруу боюнча жумушчу топторду тузууге укуктуу. Биргелешкен мониторинг жана баа беруу боюнча жумушчу топтордун иш-аракстеринив тартиби айылдык кенеш тарабынан аныкталат.

27.4. Биргелешкен мониторинг жана баа беруу боюнча топтун курамына айылдык кенештин депутаттары, демилгелуу топтордун, коммерциялык эмес уюмдардын екулдеру, жергиликтуу жамааттын мучелеру жана башка жактар жынысы, расасы, тили, майыптуулугу, этноско таандыктыгы, туткан дини, саясий же башка ынанымдары, билими, теги, мулктук же башка абалы боюнча басмырлоо мунездегу жагдайларга карабастан кирууге укуктуу. Топтун курамы айылдык кенеш тарабынан бекитилет.

27.5. Биргелешкен мониторинг жана баа беруу боюнча топ теменкулерге мониторинг жургузууге жана баа беруугo укуктуу:

- айыл екметунун жана анын структуралык белумдерунун, ошондой эле муниципалдык уюмдардын, мекемелердин жана ишканапардын иш-аракеттерин;
- тийиштуу аймактын жергиликтуу жамаатынын жашоо-турмушун камсыздсо боюнча кызмат корсеткен коомдук уюмдардын жана бирикмслердин (суу колдонуучулар ассоциацияпарын (АВП), таза-суу колдонуучулардын айылдык бирикмеси (СОППВ ж.б.) иш-аракеттерин;

- енуктуруу программаларын жана пландарын (анын ичинде СЭ8П, БАП ж.б.);

- жергиликтуу жана (же) республикалык бюджеттен, эл аралык жана башка донор уюмдардын, спонсорлордун жана башка мыйзамдар менен тыюу салынбаган булактардан каржыланып ишке ашырылуучу жергиликтуу демилгелердин/долбоорлордун/программалардын ишке ашырылуусун;

- жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдарынын этностор аралык маселелер боюнча иш аракеттерин.

27.6. Аталган милдеттерди аткаруу учун биргелешкен мониторинг жана баа б~руу боюнча топ:

- жумуштун планын (графигин) бекитет;

- сурамжылоолорf(У (анкеттеену) жургу3ет;

- жерине баруу менен, ишке ашырылган долбоордон керсетулуучу кызматтарды жана/же пайда алуучулар менен тузден-туз маектерди жургузет;

- документтерди (анкеталарлы. графиктерди, отчетторду, каттоо журналдарын, катышуучулардын тизмесин) талдоону жузеге ашырат;

-тиешелуу иш-чараларга (тендер, ' сатып алуу, демилгелерди/долбоорлорду/программаларды ишке ашыруу) катышат;

- демилгелердин/долбоорлордун/программалардын 03 убагында бутк0рулушун жана/же керсетулуучу кызматтаодын сапатын камсыз кылуу учун сунуштамаларды берет;

демилгелерди/долбоорлорду/программаларды аткаруунун журушунде, кы3маттарды керсетуулерд0 табылган койгейлер, ошондой эле озунун аткарган жумуштарынын натыйжалары женунде айыл екметун, айылдык кенешти жана жергиликтуу жамаатты ез убагында кабарландырат;

- пландарды ишке ашыруу боюнча, кызматтардын керсетулушун жакшыртуу боюнча, долбоордун аткарылышынын журушуне ту3етуу киргизуу боюнча сунуштарды берет.

27.7. Айыл екмету ушул Уставдын 27.1.-27.2. пункттарында керсетулген максаттарга жетууге жана маселелерди чечуу учун озунун компетенциясына кирген маселелер боюнча биргелешкен мониторинг жана баа беруу топторун ту3ууге укуктуу.

27.8. Биргелешкен мониторинг жана баа беруу тобунун иштеринин натыйжалары маалыматтык керегелерге илинет, жарыяларда, жалпыга маалымдоо каражаттарында таратылат, ошондой эле талкуулоо учун айылдык чогулуштарга, коомдук угууларга, курултайларга киргизилиши мумкун.

28. Аймактык коомдук ез алдынча башкаруу

28.1. Жергиликтуу жамааттын мучелеруну е3 иштерин координациялоо учун ез ара жардамдашуу, жашоо-турмуш тиричиликтик, социалдык, экономикалык жана маданий милдеттерди биргелешип чечуу оздорунув укуктарын жана кызыкчылыктаоыв кыйла натыйжалуу жузогв ашыруу максаттарында жашаган жери боюнча аймактык коомдук ез алдынча башкарууну уюштурууга укуктуу.

28.2. Аймактык коомдук ез алдынча башкаруу кичи-райондордун комитеттери, турак жай комплекстеринин, уй, кече, кварталдык комитеттер, жамааттар (коомдоштук) кенештери жана комитеттери формасында, Кыргыз. Республикасынын Конституциясына жана башка мыйзамдарыва карама-каршы келбеген башка формаларда жузего ашырылат.

28.3. Аймактык коомдук е3 алдынча башкаруулардын аймактарынын чектери жашоочулардын сунуштарын зеке алуу менен айылдык кенеш тарабынан белгиленет.

28.4. Аймактык коомдук е3 алдынча башкаруу алар айылдык кенеш тарабынан каттоого алынган учурдан тартып 03 статустарына ээ болушат. Аймактык коомдук 83 алдынча башкаруу ошондой эле Кыргыз Республикасынын мый3амдарында белгиленген тартипте юридикалыпс жак статусуна алууга укуктуу.

V. Жергилюпуу оз алдынча башкаруунун экономикалык негиздери.

29. Муниципалдык менчик

29.1. Муниципалдык менчик - жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдарынын карамагында, пайдалануусунда, тескоесундо турган, жергиликтуу ез алдынча башкаруунун кирешелерин алуучу булак катары кызмат кылуучу жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жергиликтуу ез алдынча башкаруунун иш-милдеттерин жузеге ашырууга зарыл жергиликтуу жамаатгардын менчиги;

29.2. Жергиликтуу жамаат жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдарына кайрылуу жолу менен муниципалдык менчикти башкарууга жана тескееге тузден-туз катышат, бул кайрылуулар тийиштуу чараларды кабыл алуу учун жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдары тарабынан милдеттуу турде каралышы керек.

29.3. Муниципалдык менчик езуне кыймылсыз жана кыймылдуу мулкту, анын ичинде жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдарынын акчалай каражаттарын, баалуу кагаздарды жана Кыргыз Республикасыньш мыйзамдарында каралган мулктук укуктарды камтыйт.

29.4. Жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдарынын бюджеттик каражатгары, ошондой эле бюджеттен тышкаркы фонддордун каражаттары дагы жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдарынын муниципалдык менчиги болуп саналат. Бюджеттик каражаттарды, ошондой эле бюджеттен тышкаркы фонддордун каражаттарын, Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган учурларды кошпогондо, башкы органдардын алып коюусуна жол берилбейт.

29.5. Жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдары мулкке муниципалдык менчик объекттеринин реестрине ээ болууга жана аны жургузууге милдеттуу.

Реестрде теменкудей негизги маалыматтар:

- объектти сыпаттап жазуу;
- жергиликтуу оз алдынча башкаруу органдары же башка юридикалык же жеке жактар ээлик кылган мулкке муниципалдык менчик объекттерине карата укуктарды ырастаган документтер;
- объекттерди пайдаланууга карата чектеелердун тизмеси;
- объекттердин бааланган наркы;
- мулкке муниципалдык менчик объекттеринин езгечелуктеруне жана аларды пайдаланууга байланышкан башка маалымат камтылууга тийиш.

29.6. Мулкке мунициПалдык менчик объекттеринин реестринин мазмуну жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдарынын кадимки иш учурунда аларды жарандар иликтее учун пайдалана алгыдай болууга тийиш.

29.7. Мулкке муниципалдык менчик объекттеринин реестрин тузуу жана жургузуу тартиби жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдарьшын аткаруучу органдары тарабынан белгиленет жана жергиликтуу кенештер тарабынан бекитилет.

30.)Кергилюпуу бюджет жана аны бекитуу тартиби

30.1. Жергиликтуу бюджет – айылдык аймактын жергиликтуу жамаатынын бюджети, аны тузууну, бекитууну, аткарууну жана контролдоону жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдары жузеге ашырат. Жергиликтуу бюджет айылдык кенештин чечими менен бекитилет. Жергиликтуу бюджетти тузууну жана аткарууну айыл екмоту жузеге ашырат.

30.2. Жергиликтуу бюджет кирешелерден жана чыгымдардан турат:

- жергиликтуу бюджеттин кирешелери – Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдарынын тескоосуне келип тушкен акчалай каражаттар, алар жергиликтуу салыктардан жана жыйымдардан, салыктык эмес келип тушуулерден; республикалык денгээлде белуштуруучу салыктардан жана

кирешелерден; трансферттерден, ыктыярдуу тегумдерден турат. Жергиликтуу салыктардан жана жыйымдардан, салыктык эмес келип тушуулерден алынган жергиликтуу бюджеттердин кирешелери башка денгээлдегн бюджеттке алууга жатпайт;

- жергиликтуу бюджеттин чыгымдары – жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдарынын милдеттерин жана иш-милдеттерин финансылык камсыз кылууга багытталган акча каражаттары.

30.3. Айылдык кенештин терагасы жана бюджет боюнча туруктуу комисснянын торагасы мамлекеттик салык кызматтарынан, айыл екметунен жана юридикалык жактардан жергиликтуу бюджеттин долбоорун ез убагында жана сапаттуу тузуу учун зарыл болгон бардык маалыматтарды суроого жана алууга, езунун отурумдарына бул органдардын жетекчилерин чакырууга жана угууга укуктуу. Жергиликтуу бюджеттин долбоорун тузуу учун зарыл болгон маалыматтар Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартипте берилет.

30.4. Айылдык кенештин бюджеттик комиссиясы бюджеттин долбоорун алдын ала кароону еткерет жана айыл екметунун отчетун угат, бюджеттин долбоору боюнча ез корутундусун, бюджеттин аткарылышы тууралуу отчетту айылдык кенештин сессиясына берет.

30.5. Жергиликтуу бюджеттин долбоорун кароо ачык жана жалпы эл алдында жургузулет. Бюджеттин долбоору боюнча, ошондой эле бюджеттин аткарылышы боюнча коомдук угуулар милдеттуу турде еткерулет, бекитилген методикага ылайык женекейлештурулген жана жеткиликтуу формада жарандык бюджет тузулет.

30.6. Айылдык кенеш сессияда жергиликтуу бюджеттин адепки жана такталган долбоорун карайт жана бекитет же болбосо жергиликтуу жамааттын жана бардык кызыктар тараптардын ой-пикирлерин жана сунуштарын эске алуу менен жеткире иштеп чыгууга женетет, бюджеттин аткарыльпцы тууралуу отчетту карайт, бекитет же болбосо аны четке кагат.

30.7. Айылдык кенештин тиешелуу жылга бюджетти бекитуу тууралуу токтому, ошондой эле бюджеттин аткарылышы тууралуу айыл екметунун отчету жергилнктуу жалпыга маалымдоо каражаттарында расмий жарыяланууга жатат.

VI. Корутунду жоболор

31. Жергиликтуувз алдынча башкаруу органдары тарабынан кабыл алынуучу сыйлоо чаралары

31.1. Ушул Уставдын талаптарын улгупуу аткаргандыгы, жергиликтуу маанидеги маселелерди чечууге жигердуу катышкандыгы, жеке жана уй-булелук улгулуу журум-туруму, кайрымдуулук ишмердиги, спонсорлугу, аймактын социалдык-экономикалык енугуусуне айкын кемек керсоткендугу, жергиликтуу жамаатка кызмат керсетуулерду жакшыртууга катышкандыгы учун тийиштуу жарандарга карата теменкудей моралдык жана материалдык сыйлоо чарапары колдонулушу мумкун:

- алкыш жарыялоо;
- баалуу белектер, башка магериалдык жана акчалай сыйлыктар менен сыйлоо;
- грамоталар менен сыйлоо;
- "Мыкты уй-буле", "Улгулуу уй", "Улгулуу кече", "Улгулуу айыл" ардактуу наамдарын ыйгаруу;
- жамааттын Ардак тактасына илуу;
- жамааттын Ардак китепчесине киргизуу;
- "Айылдын ардактуу жараны" наамын ыйгаруу;
- "Айылдык аймактын ардактуу жараны" наамын ыйгаруу;
- Кыргыз Республикасынын мамлекеттик сыйлыктары менен сыйлоого керсетуу.

31.2. Моралдык жана материалдык сыйлоо чараларын колдонуу томенку тартипте жургузулет:

- жамааттын мучелерун сыйлоого керсетуу демилгеси айылдын жашоочуларынын чогулушуна, аксакалдар сотторуна, коомдук уюмдарга, аймактык коомдук ез алдынча башкарууларга, айыл башчысына, айыл екметунун башчысына, айылдык кенештин депутаттарына, айылдык кенештин терагасына таандык;

- алкыш жарыялоо, баалуу белектер, башка материалдык жана акчалай сыйлыктар менен сыйлоо, грамоталарды тапшыруу, "Мыкты уй-буле", "Улгулуу уй", "Улгулуу кечо", "Улгулуу айыл" ардактуу наамдарын ыйгаруу женунде чечим айыл окмотунун башчысы тарабынан кабыл алынат;

-Ардак тактасына илуу, Ардак китепчесине киргизуу, "Айылдын ардактуу жараны", "Айылдык аймактын ардактуу жараны" наамдарыш ыйгаруу, ошондой эле Кыргыз Республикасынын мамлекеттик сыйлыктары менен сыйлоого керсетуу женунде чечим айыл екмет башчысынын сунуштамасы боюнча айылдык кенеш тарабынан кабыл алынат.

31.3. "Айылдык аймактын ардактуу жараны" наамы жергиликтуу жамааттын эн жогорку наамы болуп саналат, ал айылдык аймактын онугушуно озгече салым кошкондугу учун айыл кенешинин чечими менен берилет. Айылдык кенеш "Айылдык аймактын ардактуу жараны" наамы бар адамдар учун атайын женилдиктерди, ошондой эле алар учун стипендияларды жергиликтуу бюджеттин каражаттарынын чектеринде Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жана башка материалдык сыйлыктарды белгилей алат.

32. Жергиликтуу жамааттын Уставын бузгандыгы учун жоопкерчилик

32.1. Ушул Уставдын талаптарын бузган жергиликтуу жамааттын мучелеруне карата коомдук айыптоо чаралары колдонулушу мумкун.

32.2. Жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдарынын, ошондой эле мамлекеттик органдардын аймактык белумчелерунун, уюмдардын, мекемелердин жана ишканалардын кызмат адамдары ушул Уставдын талаптарын бузган учурда Кыргыз Республикасыныв мыйзамдарына ылайык жоопкерчилик тартышат.

33. Жергиликтуу жамааттын Уставын кабыл алуунун жана езгертуунун тартиби

33.1. Жергиликтуу жамааттын Уставынын долбоору айылекметунун башчысынын чечими менен тузулген жумушчу топ тарабынан иштелип чыгат.

33.2. Жумушчу топтун курамына теменкулер кирет:

- айылдык ке|~ештин терагасы;
- айыл екметунун башчысы;
- айылдык кен:ештин депутаттары;
- айыл екметунун аппаратынын кызматкерлери;
- жергиликтуу жамааттын мучелеру (тийиштуу айылдык аймакта жашаган азчылык улуттардын екулдерун эске алуу менен);
- коммерциялык жана коммерциялык эмес уюмдардын екулдеру (8ЭУ, КУ,КФ, жаштар комитети, аялдар кенеши, аксакалдар кенеши, ишкерлер коомчулугу жана башка айылдык аймакта иш алып барган уюмдар).

(Жумушчу топтун тузуму жергиликтуу жамааттын жана жергиликтуу оз алдынча башкаруу органдарынын сунуштарына ылайык толукталышы же езгертулушу мумку|-|).

33.3. Жумушчу топ тарабынан иштелип чыккан Уставдын долбоору жергиликтуу жалпыга маалымдоо каражаттарында жана/же айылдык кенештин веб-сайтында (же башка расмий жарыялоо булактарында) жарыяланат жана айылдык чогулуштарга же жергиликтуу

жамааттын курултайына талкуулоо учун алып чыгарылат, аны ушул Уставда бепгиленген тартипте айыл екмету уюштурат.

33.4. Курултайдш делегаттары, ошондой эле айылдык чогулуштун катышуучулары, жергиликтуу жамааттын мучелеру Уставдын долбоору боюнча сын-пикирлерди жана сунуштарды киргизууге укуктуу.

33.5. Айыл екметунун башчысы Уставдын долбоорунун акыркы вариантын жумушчу топ тарабынан иштелип чыккандан кийин айылдык кенештин кароосуна кабыл алуу учун киргизет.

33.6. Айылдык кенештин Уставды бекитуу женунде токтому айылдык кенештин депутаттарыньш жалпы санынын кепчупук добуштары менен кабыл алынат.

33.7. Кабыл ал~шган Уставга езгертуулер жана толуктоолор айылдык кенештин депутаттарынын жалпы санынын учтен экисинин добуштары менен аларды айылдык чогулуштарда же курултайда жургузулген талкуунун жыйынтыгы боюнча кабыл алынат.

33.8. Кабыл алынган Уставга карата езгертуулерду жана толуктоолорду киргизуу демилгеси жергиликтуу жамааттын мучелерунун учтен биринен кем эмес сандагы мучеперу же жалпы санынын учтен биринен кем эмес айылдык кенештин депутаттарынын тобунун сунушу боюнча жургузулет.

33.9.)l{ергипиктуу жамааттын Уставы айылдык кенештин Уставын бекитуу женунде токтому тийиштуу расмий булактарда жарыяпанган кунден тартып кучуне кирет.

Кучуне киргенден кийин жергиликтуу жамааттын Уставын бекитуу тууралуу айылдык кеиештин токтомунун кечурмесу Уставдын текстгин тиркее менен ченемдик укуктук актылардын Мампекеттик Реестрине киргизуу учун Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигинин аймактык бепумуне жиберилет.